Министерство труда Республики Беларусь
Комитет по занятости населения при Министерстве труда
Федерация профсоюзов Беларуси
Республиканский научно-методический и учебный
центр "Алгоритм"

Проблемы социально-экономической и психологической реабилитации безработных

Международный научно-практический семинар (Минск, 19-21 ноября 1997г.)

Тезисы докладов

Минск, 1997

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

ББК 65.9
УДК 331

Проблемы социально-экономической и психологической реабилитации безработных /Тезисы докладов Международного научно-практического семинара. - Мн.: Алгоритм, 1997. - 295 с.

Переход Республики Беларусь к рыночной экономике сопровождается проникновением рыночных отношений во все без исключения звенья нашего общества. Общечеловеческие ценности, приходящие к нам в результате этой трансформации, тем не менее, сопряжены со многими негативными явл ниями, в том числе и на активно формирующемся в последнее время рынке труда. Среди этих негативных явлений можно выделить сохраняющуюся напряженность на рынке труда, ведущую к снижению жизненного уровня граждан республики, интенсификации процессов расслоения нашего общества, обострению социальной конфрентации, что в конечном итоге, способствует активизации криминогенных факторов, разрушению интеллекта и здоровья личности в среде незанятого населения и требует активизации государственной политики в области социально-экономической и психологической реабилитации безработных. В сборнике приведены тезисы докладов Международного научно-практического семинара "Проблемы социально-экономич ской и психологической реабилитации безработных".

© Алгоритм, 1997

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Тихонович Н.С. О методах участия корпораций в решении проблемы безработицы...128

Галицына О.В. Роль профессиональной ориентации безработных граждан в решении вопросов самозанятости..........................130

Знакова Т.А. Уменьшение отсева безработных, направленных на переобучение - результат профотбора......................................132

Гребенников В.А. Опыт проведения психологической реабилитации безработных граждан в клубах ищущих работу и на курсах "Новый старт" службы занятости населения Московской области..134

Кандыбович Л.А., Кандыбович С.Л. Профориентация: история и современность...136

Кандыбович Л.А., Кандыбович С.Л. История, организационно-методические вопросы и принципы профотбора кандидатов на обучение..139

Слепкова В.И. Безработный : проблема личностного роста..........142

Контева С.И., Лобанов А.П. Проблема диагностики и коррекции приобретенной беспомощности у безработных..............................144

Провинская Е.Н. Профессиональная ориентация в новых социально-экономических условиях..147

Прилепин В.П. Адекватное межличностное восприятие как профессионально важное свойство...151

Прилепин В.П. К вопросу о соотношении обучения и развития в профессиональной переподготовке кадров..................................153

Амяльқоу А.А. Асаблівасці псіхалагічнай культуры асобы беспрацоунага..154

Амялькоу А.А., Лобач А.А. Псіхалагічныя асаблівасці міжасобнага узаемадзеяння слухачау у вучэбных групах прафесійнай перападрыхтоукі ва умовах цэнтра..................................158

Попова О.С. Психологические факторы профессиональной переориентации безработных...161

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

ПСІХАЛАГІЧНЫЯ АСАБЛІВАСЦІ МІЖАСОБАСНАГА УЗАЕМАДЗЕЯННЯ СЛУХАЧОЎ У ВУЧЭБНЫХ ГРУППАХ ПРАФЕСІЙНАЙ ПЕРАПАДРЫХТОЎКІ ВА УМОВАХ ЦЭНТРА

А.А. Амялькоў, А.А. Лобач
Беларускі дзяржаўны педагагічны
універсітэт ім. М.Танка

Пры арганізацыі прафесійнай перападрыхтоўкі беспрацоўных ва умовах навукова-метадычнага і вучэбнага цэнтра "Алгарытм" мы грунтуемся на распрацаваным намі тэарэтычным падыходзе да міжасобаснага узаемадзеяння у малай групе. На наш погляд, міжасобаснае узаемадзеянне уяўляе сабой знешнюю (паводзіны,зносіны) і унутраную (адчуванні,думкі) актыўнасць чалавека, скіраваную на сябе і другіх людзей. Знешняя актыўнасць заключаецца у міжасобасных зносінах, фізічных дзеяннях і паводзінах чалавека. Гэта актыўнасць (зносіны) прадстаўляе знешнюю страту (слой) узаемадзеяння і яго можна назіраць. Другую страту узаемадзеянне (дзейнасць) ужо не магчыма назіраць. Каб вывучаць тое, што чалавек робіць неабходны больш складаныя псіхалагічныя метады, чым назіранні. Цэнтральнай стратай узаемадзеяння з'яўляюцца адносіны чалавека да сябе і другіх людзей, да акружаючай рэчаіснасці. Гэтыя адносіны выражаюцца у пачуццях,перажываннях,думках, разумовых дзеяннях і таму апошнія неабходна вывучаць спецыяльнымі псіхалагічнымі метадамі.

Для таго, каб удасканальваць формы і сродкі перападрыхтоўкі спецыялістаў ва умовах вучэбнага цэнтра, мы паставілі перад сабой мэту даследаваць асабівасці міжасобаснага узаемадзеяння у вучэбных групах. Гэта мэта удакладнялась наступнымі задачамі:

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

- вывучыць асноуныя характарыстыкі міжасобасных зносін у групе;

- вызначыць ролевую структуру і структуру лідэрства даследуемых у сумеснай дзейнасці;

- вызначыць структурныя характарыстыкі міжасобасных адносін даследуемых у групе.

Для рашэння адзначаных задач намі выкарыстоувалася спецыяльна разпрацаваная экспрэс-методыка даследавання міжасобаснага узаемадзеяння.

У даследаванні прыняло удзел 112 чалавек, з іх беспрацоуных - 92 (усяго 8 вучэбных груп).

У выніку даследавання мы атрымалі структурныя і зместавыя характырыстыкі міжасобасных зносін, якія на статыстычным узроуні не адрозніваюцца ад такіх жа паказчыкау у многіх вучэбных групах. Суадносіны статусных груп у сістэме зносін (лідэры,актыуныя, пасіуныя, ізаляваныя), а таксама паказчыкі дабрабыту, узаемнасці зносін, даміраванасці,экспансіунасці на статыстычным узроуні у сярэднім адпавядаюць такім жа паказчыкам міжасобасных зносін у вучэбных групах.Аналіз зместа зносін у групах беспрацоуных сведчыць аб тым, што магчыма атрымаць навуковые звесткі аб псіхічным і асобасным развіцці пры дапамозе метадау розных метадалагічных падыходау (псіхааналіза, гештальтпсіхалогіі, псіхасінтэза і др.).

Вынікі даследавання ролевай структуры і структуры лідэрства у сумеснай дзейнасці паказваюць, што у даследуемых групах можна адзначыць пэуныя тэндэнцыі. Так, напрыклад, у любой вучэбнай групе сустракаюцца у розных суадносінах ролі генератарау ідэй, крытыкау, эрудытау, арганізатарау, выканауцау, камунікатарау і др. У нашым выпадку у шасці вучэбных групах 70.6 % слухачоу прадстаулялі крытыкау, сустракаліся генератары ідэй (5,4%), камунікатары (2,3 %), ар-

ганізатары (8,7 %), выканаўцы (13,0 %). Відавочна, такое размеркаванне роляў у групе не надта спрыяе эфектыўнасці сумеснай дзейнасці. Структура лідэрства ў даследуемых групах мае пэўныя тэндэнцыі да эмацыянальнага лідэрства з абмяжаванай варыятыўнасцю.

Асаблівую цікавасць у нашай працы выклікаюць вынікі даследавання трэцяга кампанента міжасобаснага ўзаемадзеяння - міжасобасных адносін. У дадзеных групах адзначаецца мацнейшая статусная дыферэнцыяцыя - у групах больш "зорак" і "ізаляваных". Апошняе сведчыць аб тым што адносіны ў групах не з`яўляюцца аптымальнымі для эфектыўнай сумеснай дзейнасці, і таму ў групах адзначаецца нізкі ўзровень згуртаванасці і дабрабыту. Неабходна адзначыць і тое, што ў многіх слухачоў з груп беспрацоўных адзначаюцца негатыўныя адносіны да розных кампанентаў уласнага вобраза "Я".

Адзначаныя асаблівасці міжасобаснага ўзаемадзеяння ў вучэбных групах сведчаць аб тым, што на знешнім узроўні (зносінах) цяжка заўважыць адметныя асаблівасці развіцця як групы, так і асобаснага развіцця кожнага яе члена.Аналіз больш складанага кампанента - сумеснай дзейнасці, дазваляе выявіць адметныя тэндэнцыі развіцця групы і яе членаў. Найбольш поўныя дадзеныя аб развіцці асобы можна атрымаць пры вывучэнні ўнутранага кампанента ўзаемадзеяння - адносін чалавека да сябе і другіх людзей. Такія дадзеныя дазваляюць ажыццяўляць карэкцыю псіхічнага і асобаснага развіцця праз знешнія кампаненты ўзаемадзеяння - дзейнасць і зносіны.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ